

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра української філософії та культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«___» _____ 201__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

для студентів

галузь знань 12 Інформаційні технології
спеціальність 121 Інженерія програмного забезпечення
освітній рівень **бакалавр**
освітня програма Програмне забезпечення систем
Вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2017/2018**
Семестр **II**
Кількість кредитів ECTS **3**
Мова викладання **українська**
Форма заключного контролю **залік**

Викладачі: Заруцька О.А., к.ф.н., асистент кафедри української філософії та культури

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: Заруцька О.А., к.ф.н., асистент кафедри української філософії та культури

Затверджено

«_____» _____ 20__ р.

Зав. кафедри української філософії та культури
_____ (Русин М.Ю.)

Протокол № __ від «___» _____ 20__ р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «___» _____ 201__ року №__
Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«___» _____ 20__ року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення філософсько-культурологічної складової підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти повинні мати знання, щодо основних етапів та характеристик історико-культурного процесу які вони отримали в загальноосвітніх навчальних закладах I-III ступенів;
2. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно культурологічних подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна програма «Українська та зарубіжна культура» створена на базі наукової школи кафедри української філософії і культури філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та виконана у межах Комплексної наукової програми Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Модернізація суспільного розвитку України в умовах світових процесів глобалізації», науково-дослідницької теми філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11БФ041-01 «Філософсько-світоглядні та політологічні аспекти гуманітарного розвитку сучасного суспільства».

В процесі освоєння даного курсу студент отримає базові знання про організаційне та науково-методичне забезпечення викладання української та зарубіжної культури, базові знання про передумови формування, генезис, основні етапи розвитку та особливості зарубіжної та української культури; базові знання про основні форми сучасних художньо-естетичних і соціокультурних практик та нові мистецько-культурні явища; базові уявлення про основні етапи розвитку світового та українського мистецтва, сучасні наукові концепції, в межах яких здійснюється їх вивчення, основні мистецькі напрямки та постаті, які визначали їх розвиток; базові уявлення про історію розвитку та функціонування українського та зарубіжного культурного простору, його генезу та сучасний стан; особливості культурних систем та інституцій; ціннісно-сміслові та знаково-комунікативні механізми, що регулюють культурну практику взаємодії людей і спільнот на кожному конкретно-історичному етапі розвитку;

4. Завдання (навчальні цілі)

- Сформувати у здобувача вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» ряд загальних компетентностей, які достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю;
- Забезпечити викладання навчальної дисципліни засобами сучасних передових методик (у тому числі електронного навчання).
- Якісно організувати самостійну роботу студентів в межах навчальної програми, забезпечити системний взаємозв'язок із навчальними заняттями та самостійною роботою;
- Забезпечити якісне структуроване керівництво самостійною роботою студентів;
- Забезпечити якісний проміжний та підсумковий контроль виконання студентами вимог навчальної програми;
- Забезпечити внутрішній та зовнішній контроль якості виконання навчальної програми.
- Забезпечити повне досягнення студентами програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Українська та зарубіжна культура»

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологія культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень. Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.	Лекція, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	5
1.2	Періодизація культури Античності. Загальна характеристика міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Філософія як особлива форма культури Античності. Структура міфологічного простору давніх слов'ян. Специфічні риси слов'янської міфології. Поняття фольклору та народної культури.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	6
1.3	Періодизація Середньовічної культури. Роль християнства у розвитку Середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя. Київська Русь як соціокультурна система. Значення християнства для культури Київської Русі. Феномен двовір'я. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	6
1.4	Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика. Тенденції та явища	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	6

	українського передвідродження. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі. Братський рух та полемічна література в Україні.			
1.5	Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва. Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі. Архітектура українського бароко. Українська барокова література. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	6
1.6	Феномен європоцентризму. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук. Періодизація української культури XIX століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	5
1.7	Поняття модерну. Модерн та модернізм. Період постмодерну. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття. Проблема глобалізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації. Модерн як проект національного культуротворення. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	6
	Вміти:			
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із культурологічних досліджень	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, пояснення до конспекту першоджерел	5
2.2	проводити міжкультурні дослідження, використовуючи понятійно-категоріальний апарат культурології та новітні методи та підходи для характеристики	Семінар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст	5

	соціокультурних процесів, що відбуваються в культурних регіонах світу		рекомендацій	
2.3	виявляти досвід поколінь та історичні уроки розвитку етності, української природи, мови, держави, культури, людини	Семинар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, дискусії, текст рекомендацій, письмова контрольна робота	5
2.4	визначати шляхи збереження та відтворення культурних традицій різних культурних регіонів світу та української культури	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
2.5	сприяти аналізу тенденцій, закономірностей, причин та наслідків розвитку й проблем сучасності	Семинари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, текст рекомендацій	5
2.6	здатність визначати самобутні риси української культури в інтелектуальній та художній сферах, темах українського фольклору та ціннісно-сміслових і знаково-комунікативних механізмах на шляхах культурної самоідентифікації	Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
	комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, текст рекомендацій	5
3.2	презентувати результати проведених культурологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
3.3	вести полеміку стосовно питань ділової культури в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом культурології	Семинари	Дискусії	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із культурологічних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5

4.2	вирішувати комплексні завдання, пов'язанні із верифікацією результатів існуючих оприлюднених культурологічних досліджень.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5
4.3	брати участь у роботі фахових аналітичних груп, вирішувати в межах свого фаху задачі різного рівня складності..	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, текст рекомендацій	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання		+			
			+		
			+		

7. Структура курсу: Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарів, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна заліком.

8. Схема формування оцінки:

8.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.7**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.6**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.3**), що складає 60% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачити аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

3. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:

12 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його

викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Дopusкаються несуттєві неточності

10 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

8.2 Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Усна відповідь ¹	До теми: 1,2,3... протягом семестру	«3» x 7 = 21	«5» x 7 = 35
Доповнення, участь в дискусіях	До теми: 1,2,3... протягом семестру	«1» x 7 = 7	«3» x 7 = 21
Самостійна індивідуальна робота	До теми: «Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники», «Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури»	«10» x 2 = 20	«12» x 2 = 24
Підсумкова контрольна робота/залік		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20

у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 30% від семестрової кількості балів

² Максимальна кількість балів за конспекти першоджерел в даній навчальній дисципліні не може бути більше, ніж 10% від семестрової кількості балів, тобто не більше, ніж 8 балів

³ Загальна кількість балів за самостійну індивідуальну роботу складає 50% від семестрової кількості балів, тобто мін. – 24 бали, максимум – 40 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота)/ залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1.	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження	2		2
2.	Ранні форми культури	2	2	2
3.	Джерела формування української культури, міфологічний простір давніх слов'ян	2	2	2
4.	Античність як тип культури	2	2	4
5.	Культура європейського Середньовіччя	2	1	2
6.	Культура Київської Русі	2	1	2
7.	Культура європейського Відродження.	1	1	4
8.	Українська культура ранньомодерної доби	1		3
9.	Культура європейського Просвітництва.	2	1	4
10.	Феномен бароко в українській культурі	2	1	2
11.	Західноєвропейська культура XIX століття	2	1	4
12.	Українська культура XIX століття	2		3
13.	Глобальні проблеми сучасної світової культури	2	1	4
14.	Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть.	2	1	3
	<i>Самостійна індивідуальна робота</i>			7
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
	ВСЬОГО	28	14	48

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій - **28 год.**

Семінари - **14 год.**

Самостійна робота - **48 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є.Конверського. Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
2. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с.
3. Культурологія: українська та зарубіжна культура Навч. посіб. / М.М.Закович, І.А.Зязюн, О.М.Семашко та ін. За ред. М.М.Заковича – К., 2004. – 567 с.

Додаткова:

1. Барт Р. Миф сегодня. // Мифология. – М., 2000. С. 233-286
2. Бокань В. Культурологія: Навчальний посібник. – К., 2000
3. Гнедич П.П. История искусств: живопись. Скульптура. Архитектура. – М.: ЭКСМО, 2011. – 842 с.
4. Гомбрих Эрнст. История искусств. – М.: АСТ, 1998. – с.688
5. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М., 1985. Вип. I. – с. 318
6. Египетская мифология: Энциклопедия. – М.: Эксмо, 2002. – 591 с.
7. Войтович В. М. // «Українська міфологія». — м. Київ: вид. «Либідь». 2002 р. - 664 с.
8. Замаровский Войтех. Боги и герои античных сказаний: Словарь: Пер. с чеш. — М.: Республика, 1994. — 399 с.
9. Аверинцев С.С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к Средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. – М., 1976. - С. 17-64
10. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. — К.:Либідь, 1994. — С.: 3-167.
11. Історія світової культури. – К.: Цент навчальної літератури, 2010.
12. Історія української культури У 5 томах.-К.:Наукова думка, 2001-2005.
13. Історія української філософії: Підручник / М.Ю.Русин, І.В.Огородник, С.В.Бондар та ін. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 59 с.
14. Мистецтво Київської Русі: Альбом / Авт.-упоряд. Ю. С. Асєєв. — К.: Мистецтво, 1989. — 250 с.
15. История искусства: Ренессанс. — М.: АСТ, 2003. — 503 с.
16. Литвинов В. Україна в пошуках своєї ідентичності. XVI - початок XVII. – К.: Наукова думка, 2008. – 525 с.
17. Кант И. Ответ на вопрос: что такое Просвещение? // Кант И. Избранные сочинения: в 2 тт. / Под ред. А. П. Клемешева, В. Н. Брюшинкина. Калининград: Изд-во РГУ им. И. Канта, 2005. Т. 2. С. 9-20.
18. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах. – К., 1997. – 328 с.
19. Українське літературне бароко. – К., 1987. — 66 с.
20. Яворская Н. Западноевропейское искусство XIX века. – М., 1962. – 72 с.
21. Дзюба І. Деякі проблеми і перспективи української культури // Науковий світ - 2002. - № 11. - С. 4-5.
22. Ілленко Ю. Парадигма кіно. – К.: Абрис, 1999. - 412 с.
23. Касянов Г. Незгодні: українська інтелігенція у русі опору 1960-80-х років.- К., 1995. - 224 с.
24. Кошелівець І. Шестидесятники // Енциклопедія українознавства: Словникова частина: в 11 т. / Наукове Товариство ім. Шевченка; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж; Нью-Йорк; Львів: Молоде життя, 1954–2003. – С. 506.
25. Лісовий В. С. Культура – ідеологія – політика. – К.: Видав-ництво ім. О. Теліги, 1997. - 352 с.